

Catalunya, pionera en joc responsable

Els jocs d'atzar sempre han estat vinculat al lleure de les persones. A Catalunya, modalitats com la loteria, els jocs de casino o els bingos, formen part d'aquesta oferta. Per evitar-ne però els possibles efectes negatius que poden tenir aquestes activitats, la Generalitat de Catalunya, a través de la direcció general del Joc i d'Espectacles (DGJE) va posar en marxa el programa "Joc Responsable", una iniciativa capdavantera a Europa.

És innegable que els jocs d'atzar han acompanyat els humans pràcticament des de sempre. Aquestes activitats recreatives, val a dir que generen espais d'entreteniment i socialització.

Avui dia, a Catalunya, entre aquestes modalitats de joc que es practica hi ha les loteries, els jocs de casino, el bingo o les màquines recreatives.

Tot i que la majoria de persones mantenen una actitud equilibrada i responsable davant d'aquest tipus d'activitats, també és cert que la pràctica d'aquest jocs sense mesura, pot acabar comportant conseqüències negatives, si el que és un joc, passa a esdevenir una dependència o una necessitat additiva. I, en aquests casos, els afectes poden acabar generant problemes a les persones jugadores, així com als seus respectius entorns socials i familiars.

Precisament, per evitar els aquests possibles efectes negatius dels jocs d'atzar, la Generalitat de Catalunya, a través de la Direcció General del Joc i d'Espectacles, del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació, va posar en marxa el Programa de Joc Responsable.

Amb aquesta iniciativa el govern pretén tirar endavant un programa que potenciï pràctiques i actituds responsables en el joc. A l'hora, també es persegueix aconseguir disminuir els efectes negatius que puguin tenir algunes formes de jugar.

Amb el programa "Joc responsable", Catalunya es converteix en la primera comunitat autònoma de l'Estat que introdueix polítiques i esdevé un dels països capdavaners d'Europa en aquestes pràctiques per a difondre uns bons hàbits davant del joc. Dèiem precisament que l'actitud és un element essencial per evitar que el joc esdevingui un problema. La pèrdua de control sobre aquesta activitat és el que obre les portes als problemes davant del joc. Per això doncs, el programa preveu tres eixos bàsics: la prevenció, la informació i la intervenció.

Prevenció i, informació, elements clau. És obvi que prevenir, sempre que és possible, és la millor línia d'actuació davant d'un problema. El programa "Joc responsable" posa en marxa accions de sensibilització dirigides a la ciutadania en general, però també en especial, a col·lectius que són més vulnerables davant de determinades pràctiques de joc, com ho són els més joves o la gent gran. Així, com destaca la directora general del Joc i de l'Espectacle, Mercè Claramunt, "les tasques en educació són fonamentals, per això s'ha impulsat un acord amb el Departament d'Educació per impulsar el projecte educatiu 'Jugar i gaudir', que el vam iniciar el 2007". Aquesta iniciativa, durant l'any passat va posar en marxa quatre actuacions per a desenvolupar

aquesta col·laboració entre els dos departaments, amb l'objectiu, explica Claramunt, "de crear i oferir les eines i les activitats didàctiques per educar els nois i noies de secundària en conductes sobre joc responsable".

Durant aquest primer any de funcionament del programa es es van produir materials que integren el paquet educatiu "Jugar i gaudir". Aquest material, es vehicula a través del còmic "Què t'hi jugues?". Elaborat en format digital i en format paper, aquest còmic introdueix els aspectes del joc responsable, tot narrant una història protagonitzada per tres amics adolescents. El paquet educatiu també està integrat per un llibre dirigit al professorat, a través del qual s'ofereix un suport pedagògic per a difondre les actituds del joc responsable. Finalment, els materials es completen amb el quadern de l'alumnat, amb activitats per a realitzar per els alumnes a les aules.

El suport d'aquests continguts també es va reforçar a fet a través de la realització de seminaris amb professorat de 4rt d'ESO i de 1er de batxillerat, dels quatre centre pilots on es van implementar els projectes, als centres educatius de l'IES Salvador Dalí del Prat de Llobregat, l'IES Eduard Fontserè de l'Hospitalet de Llobregat, l'IES Sa Palomera de Blanes i l'Escola Massana de Barcelona. Un total de 236 alumnes, doncs, va participar del projecte pilot l'any passat, 174 de batxillerat i 62 d'ESO.

En una de les accions de divulgació i informació, el programa "Joc responsable" va participar en l'edició del Festival de la Infància de l'any passat.

Tal com explica la directora general del Joc i l'Espectacle, "els bons resultats aconseguits en aquestes proves pilot fan que el material elaborat pugui ser susceptible de ser incorporat a la docència".

Més enllà de les aules, la DGJE també ha posat en marxa d'altres mesures per a difondre la informació generada. Així, materials com el còmic "Què t'hi jugues?" també s'ha difós en biblioteques públiques de Catalunya, això com en centres de recursos pedagògics del Departament d'Educació. Mercè Claramunt també destaca la participació del programa "Joc Responsable" a l'edició de 2008 del Festival de la Infància.

Pel que fa a la divulgació de "Joc Responsable" entre la gent gran, destaca la participació a la 10a edició del Saló de la Gent Gran a Catalunya, FiraGran, el maig de l'any passat a la Farga de l'Hospitalet. Sota el títol "Els jocs d'atzar: entreteniment i responsabilitat", la DGJE va realitzar 5 xerra-

des sobre joc responsable adreçades al col·lectiu de gent gran. Durant la fira, també es va distribuir material informatiu, com el tríptic del Departament de Salut "Tens problemes amb els jocs d'atzar?".

Entre les iniciatives per a la divulgació d'unes actituds responsables davant del joc, també s'ha impulsat la col·laboració amb l'Escola del Consum de Catalunya de l'Agència Catalana del Consum. Arran d'aquesta col·laboració s'ha elaborat una proposta de continguts sobre joc i oci responsable que podran incorporar-se als tallers d'educació de la pròpia escola.

Intervenció. Més enllà de la informació i la prevenció, la DGJE, també impulsa mesures d'intervenció, amb l'objectiu d'evitar, disminuir o aturar els efectes negatius del joc problemàtic. Per dur a terme aquest objectiu, s'ha impulsat un acord marc de col·laboració entre el Departament

d'Interior, Relacions Institucionals i Participació, amb el Departament de Salut, per impulsar projectes conjuntament, en la línia del joc responsable. Entre els quatre eixos bàsics previstos per aquest acord marc hi de nou, el paper clau de la informació als consumidors sobre el joc responsable i el joc problemàtic i la mateixa promoció de mesures que afavoreixin el joc responsable.

L'acord entre aquests dos departaments també preveu mesures per reduir la incidència del joc problemàtic, així com l'impuls d'activitats i de programes d'ajuda per a jugadors amb problemàtica de joc, amb entitats vinculades al suport i a l'ajut d'aquests col·lectius. En el marc d'aquesta col·laboració interdepartamental hi han treballat experts internacionals en recerca i tractament del joc patològic, i ha comportat la publicació de materials divulgatius com el tríptic informatiu "Tens problemes amb els jocs d'atzar?", que assenyalen

els comportaments que poden servir per a la detecció de problemes davant el joc, amb sistemes de preguntes que serveixen per autoavaluar cadascú la seva relació amb el joc.

També en el marc de la intervenció sobre joc responsable destaquen els recursos i materials per a tractar aquestes patologies que la Generalitat ofereix a través dels centres d'atenció sanitària, del telèfon "Sanitat Respon 24 hores" o del registre d'autoprobhibició d'accés a salons de joc, bingos i casinos.

El paper del sector. En aquest objectiu impulsat per la DGJE és molt important la col·laboració del sector empresarial i professional del joc de l'atzar. En aquest sentit, la directora general, Mercè Claramunt, destaca la col·laboració existent entre l'administració i el sector. Així mateix, per exemple, el passat dimecres 8 de juliol, el departament d'Interior i representants de la indústria del joc acaben de signar el protocol marc de col·laboració sobre el Joc Res-

Xerrada organitzada en el marc de la participació del programa "joc responsable" a la 10a edició del Saló de la Gent Gran a Catalunya, FiraGran, el maig de 2008, a l'Hospitalet de Llobregat.

ponsable. L'acord ha estat subscrit pel conseller d'Interior, Relacions Institucionals i Participació, Joan Saura, amb els representants de la indústria del joc que són membres de la Comissió per al

foment del joc responsable a Catalunya. L'acte va comptar amb la presència, també per part del departament, del secretari general del departament, Joan Boada, i la mateixa directora del DGJE,

Una idea en una imatge

Les actuacions que conformen el Programa de Joc Responsable són moltes i diverses. Donat que repercuteixen en una projecció cap a la ciutadania des de diversos àmbits, la DGJE va creure oportú crear una imatge que definís i identificés les accions del programa d'una manera clara i visible. Per fer-ho es va optar per fer un concurs entre els alumnes d'una de les principals escoles de disseny de Catalunya, l'Escola Massana de l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona. Finalment, la DGJE va triar la proposta feta per Irma Ribera, en considerar que era la que més bé s'adeguava als objectius del programa de Joc Responsable, unint els conceptes d'entreteniment o diversió al de responsabilitat.

També des del punt de vista del desplegament comunicatiu del programa, més enllà dels materials impresos difosos en les diverses accions del programa, des del juliol de l'any passat es va posar en marxa, dins la web de la mateixa DGJE,

un apartat sobre el programa de Joc Responsable. En aquest espai s'hi troben la major part de les informacions i dels continguts generats pel programa, així com consells per a les bones pràctiques en els jocs d'atzar, un qüestionari d'autoavaluació per a la detecció d'actituds de risc en el joc poc moderat, així com enllaços amb d'altres web d'interès vinculades a la informació sobre el joc responsable.

Mercè Claramunt. De la Comissió per al foment del Joc Responsable hi van assistir Xavier González, Javier Miró, Albert Sola i Jaume Terradas de la Patronal del Joc Privat de Catalunya (PATROJOC), Jaume Ferré del Grup Peralada, Joaquim Franco de l'Associació Espanyola d'Empresaris de Màquines Recreatives (FACOMARE), i Manel Lao de Cirsa.

Mercè Claramunt destaca el “bon canvi de paradigma” que s’ha produït a Catalunya, així mateix destaca la importància d’haver cercat sempre el “consens de les accions empreses per la direcció general, amb el sector”. Per Claramunt, cal destacar que la resposta positiva obtinguda, en aquest àmbit. Per Claramunt, avui a Catalunya “hi ha un sector força madur que ha entès i a assumit la seva part de responsabilitat social en la seva activitat”. Això ha fet possible consensuar un codi de bones pràctiques del sector, que podrà ser avaluats i valorat.

Reconeixement internacional.

Mercè Claramunt, com a directora general de la DGJE és també la directora general de l'Entitat Autònoma de Jocs i Apostes de Catalunya, que gestiona les loteries de la Generalitat de Catalunya, entre d'altres. El 2007 aquesta entitat va signar, en la línia de la divulgació del joc responsable, els protocols dels estàndards que promou l'Associació Europea de Loteries (European Loteries) en aquesta. Aquest protocols consten de deu punt, que han estat avaluats i valorats, i que, vistos als resultats, han acabat convertint l'entitat catalana com a pilot del compliment de tots els estàndards europeus de jocs responsables. Claramunt destaca aquest èxit, que s’ha “produït en un temps rècord, que demostra l’interès que per a l’administració catalana té aquest compromís”. Aquest reconeixement internacional, en l’àmbit europeu, també es va posar de manifest quan el passat més de juny, en un congrés d’aquesta associació de loteries europees, a Istanbul, Catalunya hi va participar amb

Dalt, imatge de la signatura del primer conveni entre el Departament amb representants del sector empresarial del joc. Baix, un dels seminaris amb la indústria del joc sobre “Joc responsable”.

una ponència, precisament sobre estratègies de joc responsable.

Aquest reconeixement també arriba de la resta de l'estat. De fet, Catalunya no és només la pionera en l'impuls del joc responsable, sinó que és l'únic territori, fins al moment, en impulsar aquestes iniciatives en matèria de joc. Així, l'any passat, la reunió sectorial estatal del joc (que agrupa els directors generals del joc de les comunitats autònomes), es va celebrar a Barcelona,

i va servir per a presentar el programa català a la resta d'autonomies, que el van rebre amb molt d'interès. La DGJE defensa el programa “Joc responsable” com una mesura en la qual no cal cercar resultats a curt termini. Per la directora general, Mercè Claramunt “fem mesures de prevenció, de manera que els resultats pretenen incidir en canvis més profunds d'actituds”, així que, com els canvis important, han de ser, afegeix “a mig llarg termini”.